

POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa B. S.
przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w P.
o zadośćuczynienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 sierpnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 30 września 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążenia powódki kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje adw. A. B. ze Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych), w tym należny podatek VAT, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powódki B. S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 września 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. postanowienia SN: z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z dnia 15 kwietnia 2021 r., I CSK 34/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Wykazanie tej przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga przedstawienia, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi, oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (zob. np. postanowienia SN: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06; z dnia

9 stycznia 2008 r., III PK 70/07; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07; z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (zob. np. postanowienia SN: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienia SN: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08; z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13; z dnia 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów – nie wykazano, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu powołanego przepisu. Skarżący nie przedstawił odpowiedniej argumentacji, którą wykazałby oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, a w skardze zawarto jedynie polemikę z ustaleniami poczynionymi przez Sądy obu instancji w oparciu m.in. o dowód z opinii biegłych sądowych. Jest to istotne, gdyż zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.). Nie respektując tej zasady, powódka uczyniła podstawą skargi kasacyjnej zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. (nota bene zarzut nie został prawidłowo skonstruowany, gdyż nie wskazano, o który paragraf tego artykułu chodzi, można się jedynie domyślać, że o § 1). W ramach kontroli kasacyjnej Sąd Najwyższy nie kontroluje samej oceny

dowodów, a jedynie jej legalność. Skarżący może zatem zakwestionować stanowiącą podstawę ustaleń faktycznych ocenę dowodów, gdy oparta jest na materiale dowodowym zebranym z naruszeniem przepisów regulujących postępowanie dowodowe, w takim wypadku jednak obowiązkiem skarżącego jest przytoczenie tych przepisów i wyjaśnienie, jaki wpływ na treść rozstrzygnięcia miało to naruszenie.

Sąd Najwyższy nie jest natomiast uprawniony do ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego, w tym oceny lub dopuszczenia kolejnych wniosków z opinii biegłych sądowych. Z ustalonego natomiast przez Sąd Apelacyjny i wiążącego Sąd Najwyższy stanu faktycznego wynika, że personel medyczny obsługujący powódkę działał w sposób prawidłowy. Brak było możliwości wcześniejszego zdiagnozowania choroby płodu niż miało to miejsce, konsekwencją czego była niemożność wcześniejszego przekazania powódce informacji odnośnie do jego wady. Zauważenia również wymaga, że w momencie, gdy lekarz prowadzący ciążę – A. K., zauważyła - wskutek wykonanego badania USG - nieprawidłowości płodu, od razu skierowała pacjentkę do szpitala specjalistycznego. Poza tym wszelkie zarzuty związane z zachowaniem A. K. nie miały i tak znaczenia dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, bowiem nie była ona powiązana ze stroną pozwaną, w szczególności nie była pracownikiem pozwanego Szpitala. Natomiast na podstawie zebranego materiału dowodowego nie sposób dopatrzeć się uchybień w działaniu samego pozwanego.

Również z motywów zaskarżonego orzeczenia nie wynika, aby Sąd Apelacyjny, oddalając powództwo z uwagi na brak winy pozwanego, orzekł wbrew stanowisku Sądu Najwyższego, które zakłada, że do przesłanek roszczeń przewidzianych w art. 448 k.c. trzeba zaliczyć naruszenie dobra osobistego powodujące szkodę niemajątkową, czyn sprawcy noszący znamiona winy w każdej postaci oraz związek przyczynowy między tym czynem a szkodą. Wobec tego, w razie zawinionego naruszenia dóbr osobistych, zasadą jest, że roszczenie o zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej tytułem zadośćuczynienia powinno być uwzględnione, a wyjątkowo oddalone (zob. np. wyrok SN z dnia 6 marca 2019 r., I CSK 125/18). Ponieważ Sądy *meriti* uznały, że nie zaszła podstawowa przesłanka

odpowiedzialności pozwanego, doszło do oddalenia powództwa, a następnie - oddalenia apelacji.

Wypada również przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) podlegają rozpoznaniu na etapie tzw. „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie (zob. postanowienie SN z dnia 16 maja 2008 r., I UK 16/08). Skarżąca nie wskazała w rzeczywistości, w czym przejawia się „oczywistość” skargi kasacyjnej.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono - mając na uwadze § 8 pkt 7 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r., poz. 18), z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r. (SK 66/19, Dz.U. z 2020 r., poz. 769) - na podstawie § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.). Analiza statusu adwokatów i radców prawnych oraz ich roli w postępowaniu, w którym występują jako podmioty powołane i zobowiązane do zastępstwa prawnego, prowadzi do uznania, że różnicowanie ich wynagrodzenia, tj. obniżenie pełnomocnikom z urzędu wynagrodzenia, które otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru, nie ma konstytucyjnego uzasadnienia.

Ze względu na osobistą i majątkową sytuację skarżącej odstąpiono od obciążania powódki kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz strony pozwanej (art. 102 k.p.c.).

jw